

POSTOJEĆI USLOVI I MOGUĆNOSTI RAZVOJA TURIZMA U SELU KAĆ

Aleksandra Vujko¹, Olgica Zečević Stanojević²

Originalni naučni rad

UDK: 338.48-44(497.113-22)

Sažetak

Rad se bavi ruralnim razvojem i pregledom potencijala za razvoj pre svega lovnog i ribolovnog turizma kao integralnog dela ruralnog turizma u selu Kać. Bogatstvo prirodnih resursa utiče na kontraktivnu zonu regije, a onda se to manifestuje kroz brojne pozitivne aspekte razvoja ruralnih prostora. U radu su predstavljeni rezultati do kojih je došlo putem ankete, a zaključak je da ovo selo poseduje potencijal za razvoj turizma. Međutim, da bi se Kać turistički razvio potreban je kvalitetan marketing i ideje kako bi se privukli posetioci i povećao turistički promet.

Ključne reči: *Turizam, razvoj, Kać, selo ,marketing*

JEL: R58

Uvod

Priroda koja je nezagađena i u kojoj se odvija ekološka proizvodnja, može pronaći zdrava hrana i zdrava životna sredina kao i različiti sadržaji koji omogućavaju aktivan i produktivan (Ploeg, 2000; Ploeg et al., 2000), a ipak opušajući “antistres” odmor, postali su potreba savremenog čoveka (Vujko et al., 2014a; Vujko et al., 2014b). Ruralni prostori predstavljaju upravo takve sredine i u njih sve češće i u sve većem broju stižu gosti iz urbanih sredina (Fleicher, Pizam, 1997; Alexander, McKenna, 1998; Knickel, Renting, 2000; Binns, Nel, 2002).

Seosko naselje Kać predstavlja jedno od najstarijih naselja u novosadskoj opštini. Smešteno je u Bačkoj ravnici, nekoliko kilometara udaljeno od Novog Sada, istočno prema Titelu. Teritorija kojoj pripada bila je naseljena od najranijeg perioda, o čemu svedoče i materijalni tragovi. Blizina vode, kvalitetno zemljište i klima jesu jedne od najvažnijih karakteristika koje odlikuju ovo mesto. Za vrednovanje turističko-geografskog položaja Kaća od

¹ Vanredni profesor, dr Aleksandra Vujko, Evropski Univerzitet, Fakultet za Evropski biznis i marketing, Vojvode Dobrnjca 15, Beograd, Srbija, E-mail: aleksandravujko@yahoo.com

² Redovni profesor, dr Olgica Zečević Stanojević, Evropski Univerzitet, Fakultet za Evropski biznis i marketing, Vojvode Dobrnjca 15, Beograd, Srbija, E-mail: olgicazs@gmail.com

velikog značaja je što se nalazi desetak kilometara od Novog Sada. Pripada Šajkaškoj oblasti koja se nalazi na jugoistoku Bačke, između Dunava, Tise i Velikog kanala.

Kač predstavlja tipično panonsko-vojvođansko selo, planski izrađeno. Kačka opština zauzima ukupnu površinu od 7.487,07 ha, a od toga u ataru sadrži 6.020,82 ha plodnog i 530,14 ha neplodnog zemljišta. Šumsko zemljište zauzima 260,78 ha, a poljoprivredno zemljište 6.065,15 ha. Severozapadno od Starog kačkog puta, a između Kaća i sekundarnog odbrambenog nasipa, nalaze se ostaci starog toka Dunava u vidu oaza autohtonog drveća i čiste vode, u čijem delu ima delimično sačuvanih starih salaša.

Kač je veoma poznat po Crnom i Belom viru. Beli vir, takozvana močvara, danas je uređena kao kupalište, dok je Crni vir netaknut i predodređen za sportski lov i ribolov, nedaleko od Belog i Crnog vira nalazi se i Kačka bara oivičena trskom i voćnjacima, ali u ribolovnoj sezoni bogata i pojedinim vrstama sitne ribe. Od prirodnih vredosti Kaća može se izdvojiti Kačka šuma. Kačka šuma predstavlja poligonsko lovište fazana i zauzima površinu od 467,55 ha. Lovište je pretežno šumsko. U Kačkoj šumi izdvajaju se stanovnici faune poput: zečeva, fazana, jarebica, prepelica, srna, divljih pataka i divljih gusaka. Kačka šuma se nalazi pod upravom "Vojvodina šume". Crni vir je nastao prilikom povlačenja Dunava koji je menjajući svoj tok ostavio za sobom rukavce, odnosno malo jezero u kojem se danas mrešte šarani. Glavno jezero se prostire na 1,2 hektara. Dugačko je 320 i široko od 15 do 60 metara. Prosečna dubina je 2,5 metara, ali treba istaći da na određenim mestima ona dostiže i celih 6,5 metara. Dno je peskovito i prilično čisto.

Mesta predviđena za pecaroše su numerisana sa uređenim prilazima do mesta za pecanje. Na jezeru ima 18 takvih pozicija. Beli vir predstavlja nekadašnje jezero od koga jedan deo sada čini izgrađen bazen. Veći deo je netaknut uokviren trskom, u kojem ima nekoliko vrsta ribe, ali zbog kupališnog dela nije pogodan za ribolov. Na Belom viru se održava manifestacija "Riblji kotlić". Mogu se izdvojiti kao veoma značajni spomenici kulture poput: Srpska pravoslavna crkva "Prenosa moštiju Svetog oca Nikolaja", Ženski pravoslavni manastir u Kaću, Bista Mileve Marić- Ajnštajn, Spomenik palim borcima u NOR-u, Spomenik palim fudbalerima u NOR-u, Krst i česma Svete Petke (Sremčev, 1970).

Cilj istraživanja bio je da se ukaže na postojeće uslove za razvoj turizma, kao i buduće smernice tog razvoja u Kaću. Postupajući u skladu sa značenjem pojma "turistička valorizacija", po kome "valorizacija predstavlja svesno usmeravanje razvoja turizma na nekoj destinaciji", (Vujko et al., 2016; Vujko

et al., 2017; Vujko, Plavša; 2014), posmatrani prostor je valorisan, a potom je utvrđeno činjenično stanje kada su u pitanju faktori turističke privlačnosti, što je ujedno predstavljalo zadatak rada. Dobijeni rezultati su ukazali na neke od ključnih problema i nedostataka kada je turizam Kaća u pitanju, ali isto tako date su i određene smernice za razvoj turizma u budućnosti.

Metodologija

Za potrebe istraživanja sprovedeno je anketno istraživanje pomoću ankete sa pitanjima zatvorenog i otvorenog tipa, na uzorku od 328 ispitanika, slučajno odabranih prolaznika grada Novog Sada i Kaća. Anketno istraživanje vršeno je u periodu 2017. godine. Varijable su se ticale toga koliko su ispitanici upoznati sa potencijalima za razvoj turizma u Kaću. Jedan od postupaka analize dobijenih podataka bio je i Pearson Chi-Square Test. Kod ovog testa se tražilo da li postoji povezanost između varijabli i verovatnost povezanosti kada su u pitanju razlike u odgovorima ipitanika u odnosu na njihov pol. U radu se pretpostavilo da neće biti razlika u odgovorima ispitanika oba pola. Kako bi se uočila razlika u odgovorima merena na osnovu statistički značajne razlike u distribuciji zavisne promenjive u odnosu na nezavisnu, prikazivani su rezultati u zavisnosti od pola ispitanika, a za statistički značajnu razliku uzima se ona za koju je $p < 0,05$.

Pored ankete, urađena je i valorizacija, proces kvalitativnog i kvantitativnog ocenjivanja prirodnih i antropogenih vrednosti jednog područja od značaja za turistički razvoj tog područja (Petrović et al., 2017a; Petrović et al., 2017b). Prilikom istraživanja, valorizovani, odnosno ocenjivani su sledeći lokaliteti Kaća: Kaćka šuma, Crni Vir, Beli Vir, Pravoslavna crkva u Kaću, Ženski manastir u Kaću, Spomenik palim borcima, Krst i česma Svete Petke i bista Mileve Marić Ajštajn. Ocene su se kretale u rasponu od 1 do 5, a obeležavale su veličinu kontraktivne zone, odnosno značaj same destinacije. Određeni brojevi imaju sledeće značenje: jedinicom je označen *nedovoljan kvalitet*, dvojkom *kvalitet koji zadovoljava lokalni turistički značaj*, trojka označava *dobar kvalitet resursa sa regionalnim značajem*, četvorka *vrlo dobar kvalitet sa širim regionalnim (nacionalnim značajem)*, a petica *odličan kvalitet resursa koji ima međunarodni značaj* (Čomić, Pjevač, 1997). Valorizaciju kao i SWOT analizu su izvršili Dikić Dušan, Kaćki istoričar, zajedno sa redakcijom Kaćkih novina i zaposlenima u mesnoj zajednici, kao i autori rada.

U cilju dobijanja što boljih rezultata i preciznijeg prikaza stanja turističke ponude ovog naselja, urađena je i SWOT analiza, materijalna baza za razvoj turizma u Kaću kao i zoniranje izabranog prostora. Što se SWOT analize tiče, ukazano je na snage, slabosti, šanse i pretnje iz okruženja. Turistički promet u

Kaću je izuzetno nizak za mesto koje poseduje potencijal za razvoj turizma. S obzirom na to da ne postoji objedinjena baza podataka kada je turistički promet u pitanju, do podataka o turističkom prometu se došlo terenskim istraživanjem, odnosno razgovorom sa zaposlenima i menadžerima objekata. Najviše turista, domaćih, poseti Kać kada su u pitanju manifestacije, poput Čvarak festa i seoske slave, i kada se održava turnir u rukometu u rukometnoj dvorani „Jugović”. Turisti odnosno posetioци i timovi, tada uglavnom inostrani, koji se takmiče uglavnom u to vreme odsedaju u restoranu „Omorika” koji se nalazi nadomak dvorane i drugih sportskih terena i prostora za zabavu i rekreaciju. Materijalnu bazu za razvoj turizma u Kaću čine restoran sa prenoćištem „Omorika”, motel “Božur”, i privatni smeštaji.

Na osnovu lovnog i ribolovnog turizma, Kać možemo podeliti na dve zone. Prva zona je zona lova, na karti sa desne strane Kaćka šuma, dok bi leva strana predstavljala drugu zonu odnosno zonu ribolova a nju čine Beli vir, Crni vir i Kaćka bara.

Lovna zona bi obuvatala celu Kaćku šumu odnosno 467,55 ha, do koje je potrebno od ulaza u Kać iz Novog Sada, Starim Kaćkim putem oko 3 km, automobilom oko 7 minuta, dok je peške potrebno 15ak minuta bržeg hoda. Usput turisti mogu posetiti neki od lokalnih restorana prilikom ulaska u Kać poput restorana „Božur”, i kafe restorana „Tri goluba”, a pri Kaćkoj šumi, turisti mogu uživati u ručku od divljači u Lovačkoj kući. Takođe turisti mogu prenoćiti u motelu „Božur” odmah pri ulazu iz Novog Sada.

Ribolovna zona bi se kretala od Belog vira do Crnog vira što iznosi ukupno oko 400 m, odnosno 2 minuta automobilom a 5-10 minuta peške laganim hodom. Dok se Kaćka bara nalazi u suprotnom pravcu i iznosi oko 2 km od Belog vira, odnosno 7 minuta vožnje automobilom, a 15-20 minuta pešačenja. Prilikom posete Kaćkoj bari turisti mogu posetiti, Krst i Česmu Svete Petke, sportski park Siget i spomenik palim fudbalerima u NOR-u, a takođe i upražnjavati dodatne aktivnosti u vidu fudbala ili košarke na sportskim terenima. Takođe može se napraviti pauza za ručak u restoranu „Omorika”.

Rezultati i diskusija

Anketom je obuhvaćeno 328 ispitanika (Tabela 1), od toga 156 (47,6%) ženskog pola i 172 (52,4%) muškog pola.

Tabela 1. Pol istipanika

	Broj ispitanika	Procenat
Muški	172	52,4
Ženski	156	47,6
Ukupno	328	100

Prilikom anketiranja, ispitano je 60 ispitanika od kojih je 30 ispitanika muškog pola i 30 ispitanika ženskog pola. U sledećim tabelama biće prikazani rezultati najvažnijih pitanja vezana za istraživanje.

Tabela 2. Potencijal za razvoj turizma

			Da li mislite da Kać poseduje potencijal za razvoj lovnog i ribolovnog turizma?			Total
			Da	Ne	Ne mogu da ocenim	
Pol	Muški	Count	171	0	1	172
		% of Total	52,1%	,0%	,3%	52,4%
	Ženski	Count	135	21	0	156
		% of Total	41,2%	6,4%	,0%	47,6%
Total		Count	306	21	1	328
		% of Total	93,3%	6,4%	,3%	100,0%

Tabela 3. Pearson Chi-Square Test

Test	Value	df	Statistical significance (p)
Pearson Chi-Square Test	25,516	2	0,000

Iz date tabele možemo zaključiti da 85% smatra da Kać poseduje potencijal za razvoj lovnog i ribolovnog turizma.

Tabela 4. Razvoj resursa Beli i Crni vir

			Da li mislite da su Beli i Crni Vir dovoljno uređeni za razvoj ribolovnog turizma i dodatnih aktivnosti u vidu rekreacije?			Total
			Da	Ne	Ne mogu da ocenim	
Pol	Muški	Count	170	0	2	172
		% of Total	51,8%	,0%	,6%	52,4%
	Ženski	Count	124	32	0	156
		% of Total	37,8%	9,8%	,0%	47,6%
Total		Count	294	32	2	328
		% of Total	89,6%	9,8%	,6%	100,0%

Tabela 5. Pearson Chi-Square Test

Test	Value	df	Statistical significance (p)
Pearson Chi-Square Test	40,513	2	0,000

Tabela 6. Valorizacija po kvantitativnom i kvalitativnom metodu

	Pristupačnost resursa	Turistička opremljenost	Ambijent	Specifičnost resursa	Značaj resursa	Umetnička vrednost	Prosečna vrednost
Kačka šuma	5	4	5	5	5	4	5
	5	4	4	4	5	4	
	5	5	5	5	5	3	
Crni Vir	5	3	5	5	5	4	5
	5	4	5	5	5	3	
	5	4	5	5	5	5	
Beli Vir	5	3	3	4	4	1	4
	5	4	4	4	4	1	
	5	4	4	3	4	2	
Pravoslavna crkva u Kaću	5	3	5	3	4	3	4
	5	4	5	4	3	4	
	5	4	5	4	4	4	
Ženski manastir u Kaću	5	5	5	5	5	5	5
	5	5	5	5	5	5	
	5	5	5	5	5	5	
Bista Mileve Marić-Ajnštajn	5	2	4	3	3	4	4
	5	3	5	4	4	5	
	5	3	4	4	4	4	
Spomenik palim borcima	5	2	4	3	4	3	3
	5	3	4	3	3	3	
	5	3	4	4	3	3	
Krst i česma Svete Petke	4	1	3	4	3	3	3
	4	1	3	4	3	3	
	5	2	4	5	4	3	

Na osnovu date tabele možemo zaključiti da ispitanici misle da Crni i Beli Vir nisu dovoljno uređeni za razvoj lovnog i ribolovnog turizma i dodatnih aktivnosti.

Tabela 7. Pogodnost za razvoj Kačke šume

		Da li mislite da je Kačka šuma pogodna za razvoj lovnog turizma i dodatnih aktivnosti u vidu rekreacije?			Total	
		Da	Ne	Ne mogu da ocenim		
Pol	Muški	Count	171	0	1	172
		% of Total	52,1%	,0%	,3%	
	Ženski	Count	115	41	0	156
		% of Total	35,1%	12,5%	,0%	47,6%
Total		Count	286	41	1	328
		% of Total	87,2%	12,5%	,3%	100,0%

Tabela 8. Pearson Chi-Square Test

Test	Value	df	Statistical significance (p)
Pearson Chi-Square Test	53,309	2	0,000

Na osnovu tabele možemo zaključiti da najveći broj ispitanika smatra da je Kaćka šuma pogodna za razvoj lovnog turizma i dodatnih aktivnosti. Na osnovu valorizacije koju su vršili Dikić Dušan, članovi Kaćkih novina, i Jovana Majkić, dipl. geograf-turizmolog može se uvideti da pristupačnost resursa za skoro sve lokalitete ima najveću ocenu, što znači da su svi lokaliteti dostupni turistima i da postoji dobra infrastruktura i položaj. Najnižu ocenu ima umetnička vrednost lokaliteta sem Ženskog pravoslavnog manastira koji se jedini izdvaja, dok se niska ocena daje i na specifičnosti i značaju antropogenih resursa Kaća, kao što se može videti iz priloženog da i stavka turistička opremljenost većine lokaliteta ima niže ocene. Na osnovu datih ocena, za svaki lokalitet možemo izračunati prosečnu vrednost, na osnovu koje zaključujemo da svi lokaliteti imaju lokalni značaj, dok Ženski manastir, Kaćka šuma i Crni vir imaju nacionalni značaj.

Istraživanjem smo se usmerili pre svega na lovni i ribolovni turizam Kaća, kao jednih od najvećih potencijala za razvoj Kaća kao turističke destinacije. Ovaj potencijal, Kać ima zahvaljujući šumi i podzemnim vodama poput Crnog i Belog Vira.

Lovna zona bi obuvatala celu Kaćku šumu odnosno 467,55 ha, do koje je potrebno od ulaza u Kać iz Novog Sada, Starim Kaćkim putem oko 3 km, automobilom oko 7 minuta, dok je peške potrebno 15ak minuta bržeg hoda. Usput turisti mogu posetiti neki od lokalnih restorana prilikom ulaska u Kać poput restorana „Božur”, i kafe restorana „Tri goluba”, a pri Kaćkoj šumi, turisti mogu uživati u ručku od divljači u Lovačkoj kući. Takođe turisti mogu prenoćiti u motelu „Božur” odmah pri ulazu iz Novog Sada.

Ribolovna zona bi se kretala od Belog vira do Crnog vira što iznosi ukupno oko 400 m, odnosno 2 minuta automobilom a 5-10 minuta peške laganim hodom. Dok se Kaćka bara nalazi u suprotnom pravcu i iznosi oko 2 km od Belog vira, odnosno 7 minuta vožnje automobilom, a 15-20 minuta pešačenja. Prilikom posete Kaćkoj bari turisti mogu posetiti, Krst i Česmu Svete Petke, sportski park Siget i spomenik palim fudbalerima u NOR-u, a takođe i upražnjavati dodatne aktivnosti u vidu fudbala ili košarke na sportskim terenima. Takođe može se napraviti pauza za ručak u restoranu „Omorika”.

Materijalna baza za razvoj turizma Kaća

Restoran sa prenoćištem „Omorika”

Restoran sa prenoćištem Omorika nalazi se u blizini centra Kaća, na glavnom putu prema Budisavi i Kovilju, što mu daje izuzetno dobru pristupačnost i laku uočljivost pri ulasku u Kać iz Novog Sada. Restoran je u privatnom vlasništvu porodice Marijanac iz Kaća. Po mom mišljenju od velikog je značaja otvaranje malih privatnih preduzeća u Kaću pogotovo u oblasti turizma i hotelijerstva s obzirom da Kać nema dovoljno smeštajnih kapaciteta kao i kapaciteta za rekreaciju a poseduje mnoge resurse i potencijale za razvoj turizma.

Restoran „Omorika“ u porodičnom vlasništvu kao projekat koji je realizovan 2014. godine predstavlja prepoznatljiv takoreći turistički proizvod lokalnom stanovništvu i užoj okolini. Radno vreme restorana je od 08:00h-23:00h, 7 dana u nedelji i u restoranu je zaposleno tokom normalnog radnog vremena šestoro zaposlenih koje čine menadžer hotela, recepcioner, kuvar, pomoćnik kuvara, konobar i domaćica restorana odnosno spremačica. Dok je vikendom kada se održavaju proslave poput svadbi, krštenja, rođendana i slično zaposleno i do 15 osoba.

Motel “Božur”

Motel sa 3 zvezdice nalazi se odmah na ulazu u Kać iz Novog Sada, što mu daje laku pristupačnost i uočljivost. Poseduje preko 20 soba, od kojih je 5 apartmana, i sve sobe su opremljene kupatilom, televizorom, fenom, dok neke imaju i mini bar. Motel uglavnom prima goste kada su u pitanju proslave odnosno organizacije poput svadbi, rođendana, kreštenja, dok u normalno radno vreme, uglavnom prima goste na ručku ili kraćem dnevnom odmoru bez noćenja. Promet u motelu je izuzetno mali.

Turistički promet u Kaću je izuzetno nizak za mesto koje poseduje potencijal za razvoj turizma. Najviše turista, domaćih, poseti Kać kada su u pitanju manifestacije, poput Čvarak festa i seoske slave, i kada se održava turnir u rukometu u rukometnoj dvorani „Jugović”. Turisti odnosno posetioци i timovi, tada uglavnom inostrani, koji se takmiče uglavnom u to vreme odsedaju u restoranu „Omorika” koji se nalazi nadomak dvorane i drugih sportskih terena i prostora za zabavu i rekreaciju.

Tabela 9. SWOT analiza Kaća

PREDNOSTI	NEDOSTACI
<ul style="list-style-type: none">• Povoljna klima• Kanal DTD• Mogućnost za razvoj lovnog i ribolovnog turizma• Mogućnost za razvoj sportsko-rekreativnog turizma• Manifestacija „Čvarak fest” koja privlači gastarbajtere i ljude iz inostranstva• Gostoprimstvo i ljubaznost• Kaćka šuma• Lovni i ribolovni teretni	<ul style="list-style-type: none">• Slaba promocija postojećih seoskih turističkih destinacija• Nepostojanje marketing aktivnosti• Loša turistička organizacija• Nedovoljno iskorišćen potencijal prirode, šume, Crnog i Belog Vira• Nedostatak materijalnih sredstava opštine• Nedostatak ideja i planova za rast i razvoj Kaća kao turističke destinacije
ŠANSE	PRETNJE
<ul style="list-style-type: none">• Bolja prezentacija i reklama sela i njenih manifestacija• Proširenje saradnje sa drugim okolnim mestima i opštinama• Promovisanje lovnog, ribolovnog, manifestacionog i verskog turizma• Bolja organizovanost lokalne samouprave i meštana Kaća• Izgradnja novih smeštajnih kapaciteta i prostora za rekreaciju i zabavu• Rehabilitacija postojećih smeštajnih kapaciteta, terena za rekreaciju, infrastrukture	<ul style="list-style-type: none">• Ekonomska kriza• Druga mesta se više razvijaju i raste konkurencija• Nerazvijen marketing• Zagađivanje vode i prirode• Odlaganje otpada na pogrešnim mestima• Nedovršen put prema Novom Sadu• -Loš stari Kaćki put i zaobilaznica prema Novom Sadu

Izvor: istraživanje autora

Na osnovu SWOT analize možemo videti da Kać ima dosta snaga kao što su dobar geografski položaj, povoljna klima, raznovrsnost oblika turizma kao što su manifestacioni, lovni, ribolovni, verski i drugi. Što se tiče pretnji, kao i u

celoj zemlji, najveći problem jeste ekonomska kriza, odnosno nedostatak materijalnih sredstava i ulaganja, zatim nedostatak marketing aktivnosti, odlič obrazovanih i mladih ljudi, nedostatak ideja i planova.

Zaključak

Na osnovu istraživanja utvrdili smo da Kać poseduje potencijale za razvoj turizma, naročito lovnog i ribolovnog, ali i sportsko--rekreativnog, seoskog, izletničkog i drugog (Kondić, 2007). Da bi se Kać turistički razvio potreban je kvalitetan marketing i ideje kako bi se privukli posetioci i povećao turistički promet. Dobar geografski položaj, klima, razni vidovi turizma su samo neke od snaga Kaća i njegovi glavni atributi, koje mu daju potencijal za turistički razvoj, pa uz malo ulaganja i pre svega uz dobar marketing, ovo mesto bi moglo u turističkom smislu da oživi. Što se tiče marketing aktivnosti Kaća, Kać ih nažalost nema, ali svakako bi dobro došla reklama koja će imati adekvatnu poruku i ponudu što bi moglo privući ili zainteresovati potencijalne turiste. Reklame se mogu realizovati putem domaćeg Jugović radija, kao i novosadskih radio stanica, zatim reklama na TV-u, određeni članci o Kaću i Kaćkim aktivnostima u novinama, prvo Kaćkim kako bi se skrenula pažnja i meštanima Kaća, zatim i interesantne priče i promocija manifestacija u drugim novinama. Takođe, u današnje vreme, od velikog je značaja internet, tako da je potrebno napraviti određene otvorene stranice i grupe sa najzabavnijim sadržajem i aktivnostima koje nudi Kać čime bi se skrenula pažnja i ostalima.

Potrebno je prilikom reklame i promocije mesta, skrenuti ljudima pažnju na prirodne potencijale poput (Wilson et al., 2001; Ursache, 2015) Kaćke šume gde je razvijen lov i gde postoji mnoštvo aktivnosti kojima bi se turisti i lovci mogli baviti, zatim Crni i Beli Vir koji predstavljaju pogodno mesto za vikend odmor ili izletnički turizam za porodice, mlade i ribolovce. Ono što je potrebno svakom mestu koje teži da postane turistička destinacija jesu planovi i ideje koje je moguće realizovati i koji su isplativi. Ono po čemu je Kać ustvari poznat jeste pored prirodnih resursa, manifestacija „Čvarak fest”, koja ustvari pruža ovom mestu da se pokrene nešto novo i unikatno. Za Kać, jedna od ideja, bila bi da se izgradi prodavnica odnsno „suvernirnica” koja će nositi naziv “Dućan slanih bombonica” i gde će se prodavati Kaćki specijaliteti-čvarci (Bibić, 2012). Čvarci ili slane bombonice bi se prodavale u pletenim korpicama ili teglicama sa kariranim poklopcima uz razne dodatke poput sveže pogače, svežeg kravljeg ili kozijeg sira, kajmaka, urnebesaa, i uz domaća pića poput rakije u malim bočicama-unučići, ili domaće sveže surutke i jogurta u većim ambalažama.

Takođe postojao bi poseban prostor u tradicionalnom drvenom seoskom stilu gde bi se čvarci i piće degustirali, i takođe čvarci za poneti za specijalne prilike u posebno dizajniranim kesicama za bombone. Pored hrane i pića, prodavale bi se i figurice u obliku starog čiče koji meša kotlić sa čvarcima, privesci sa čvarcima, razne kecelje, tanjirići, i posude sa slikom Kaća, čašice za rakiju, magneti i slično. može se zaključiti da Kać poseduje veoma veliki potencijal za razvoj turizma i da je potrebno uložiti u marketing aktivnosti odnosno reklamu (Gaddefors, 2005), kao i angažovati prave ljude koji su sposobni da prave ideje realizuju u pravo vreme (Getz, Carlsen, 2005). Bitno je voditi računa i o stanovnicima mesta koji će kroz svoje angažovanje, pomoć u vidu podrške, znatno doprineti samoj turističkoj ponudi i promociji Kaća. Ne sme se zapostaviti priroda i njeni resursi, tako da je potrebno voditi računa i o ekologiji i održivom razvoju jer čista i negovana sredina u velikoj meri doprinosi turizmu kada je u pitanju promet turista.

Literatura

1. Alexander, N., McKenna, A. (1998). *Rural tourism in the heart of England*. International Journal of Contemporary Hospitality Management, Vol. 10, No. 5, pp. 203-207.
2. Binns, T., Nel, E. (2002): *Tourism as a local development strategy in South Africa*. The Geographical Journal, Vol. 168, No. 3, pp. 235-247.
3. Bibić, D. Društveno-geografske karakteristike Kaća, Novi Sad: [s.n.], 2012
4. Fleischer, A., Pizam, A. (1997): *Rural tourism in Israel*. Tourism Management, Vol. 18, No. 6, pp. 367-372.
5. Getz D., Carlsen J. (2005): *Family business in tourism: State of the art*. Annals of Tourism Research, Vol. 32, No. 1, pp. 237 – 258.
6. Gaddefors J. (2005): *Creating context entrepreneurial opportunities in a consumer market setting*. Journal of Enterprising Culture, Vol. 13, No. 3, pp. 199–224.
7. Knickel, K., Renting, H. (2000): *Methodological and conceptual issues in the study of multifunctionality and rural development*. Sociologia Ruralis, Vol. 40, No. 4, pp. 512-528.
8. Kondić, V. Mogućnosti za razvoj sportsko rekreativnog turizma u Kaću, Novi Sad: [s.n.], 2007
9. Ploeg, J.D. van der (2000): *Revitalizing agriculture: farming economically as starting ground for rural development*. Sociologia Ruralis, Special Issue on The Socio Economic Impact of Rural Development: Realities and Potentials, Vol. 40, No. 4, pp. 497-511.

10. Ploeg, J.D. van der, Renting, H., Brunori, G., Knickel, K., Marsden T., Roest K., Guzman E., Ventura F. (2000): *Rural development: from practices and policies towards theory*. Sociologia Ruralis, Vol. 40, No. 4, pp. 391-408.
11. Petrović, M., Blešić, I., Vujko, A., Gajić, T. (2017a): *The role of agritourism impact on local community in a transitional society: a report from Serbia*. Transylvanian Review of Administrative Sciences, Vol. 50/2017, pp. 146-163.
12. Petrović, M., Radovanović, M., Vuković, N., Vujko, A., Vuković, D. (2017b): *Development of rural territory under the influence of community-based tourism*. Ars Administrandi, Vol. 9, No. 2, pp. 253–268.
13. Sremčev, B. Geografski prikaz Kaća, Novi Sad: [autor], 1970
14. Ursache, M. (2015): *Tourism – significant driver shaping a destinations heritage*. Procedia - social and Behavioral Sciences, Vol. 188, No. 14, pp. 130-137.
15. Vujko, A. Plavša, J. (2014a): *Evaluation of National Park Fruška Gora (Serbia) for sport and recreational tourism*. Acta geographica Slovenica, Vol. 54, No.2, pp. 321–334.
16. Vujko, A., Gajić, T. (2014b): *The government policy impact on economic development of tourism*. Ekonomika poljoprivrede., Vol. 61, No. 3, pp. 789-804
17. Vujko, A., Petrović, M., Dragosavac, M., Gajić, T., (2016): *Differences and similarities among rural tourism in Slovenia and Serbia - perceptions of local tourism workers*. Ekonomika poljoprivrede, Vol. 63, No. 4, pp. 1459-1469.
18. Vujko, A., Petrović, M., Dragosavac, M., Čurčić, N., Gajić, T. (2017): *The linkage between traditional food and loyalty of tourists to the rural destinations*. Teme, Vol. 41, No. 2, pp. 475-487.
19. Wilson, S., Fesenmaier, D. R., Fesenmaier, J., and Es, J. C. (2001): *Factors for success in rural tourism development*. Journal of Travel research, Vol. 40, No. 2, pp. 132-138.

EXISTING CONDITIONS AND POSSIBILITIES OF TOURISM DEVELOPMENT IN KAĆ VILLAGE

Aleksandra Vujko³, Olgica Zečević Stanojević⁴

Abstract

The paper deals with rural development and an overview of the potential for the development of primarily hunting and fishing tourism as an integral part of rural tourism in the village of Kać. The richness of natural resources affects the contract zone of the region, and then it is manifested through numerous positive aspects of rural development. The paper presents the results obtained through a survey, and the conclusion is that this village has the potential for tourism development. However, in order for Kać to develop in terms of tourism, it needs quality marketing and ideas in order to attract visitors and increase tourist traffic.

Keywords: *Tourism, development, Kac, village, marketing*

Datum prijema (Date received): 02.03.2021

Datum prihvatanja (Date accepted): 06.05.2021

³ Associate professor Aleksandra Vujko PhD, European University, Faculty of European Business and Marketing, Vojvode Dobrnjca 15, Belgrade, Serbia, E-mail: aleksandravujko@yahoo.com

⁴ Full professor Olgica Zečević Stanojević PhD, European University, Faculty of European Business and Marketing, Vojvode Dobrnjca 15, Belgrade, Serbia, E-mail: olgicazs@gmail.com